

2. Першко Л. О. Фінансові аспекти проведення податкової амністії в Україні.
URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2763>
3. Безпалько І. Р. Податкова амністія доходів населення: перспективи для України. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_2011_3_7

Плешко Вікторія Степанівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор І.П.

БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Із здобуттям Україною незалежності та переходом до ринкової трансформації вітчизняна економіка пройшла ряд етапів свого розвитку, які супроводжувались зростаннями, падіннями та кризами, що позначилося на механізмі бюджетного планування і прогнозування. Механізм бюджетного планування і прогнозування у багатьох розвинутих країнах світу використовується як ефективний інструмент забезпечення виконання відповідних стратегічних завдань соціально-економічної політики держави, основною метою якого є розробка і проведення збалансованої фінансово-бюджетної політики, зокрема, у сфері доходів, видатків бюджету, міжбюджетних відносин, дефіциту бюджету, спрямованої на підвищення соціально-економічного розвитку країни. Бюджетне планування є ваговою складовою бюджетної політики суспільного розвитку, що ґрунтується на сукупності фінансово-економічних взаємовідносин та полягає у використанні бюджетної архітекτονіки, яка визначається оптимальними співвідношеннями структури дохідної та видаткової частини бюджету з врахуванням динаміки економічної циклічності.

Державна політика у сфері бюджетного планування у зарубіжних країнах здійснюється із врахуванням особливостей соціально-економічного розвитку країни, її адміністративно-територіальних одиниць, важливості перетворення бюджетного механізму на дієвий інструмент економічного зростання, узгодження бюджетно-податкової політики із основними завданнями стратегічного розвитку економіки. У країнах із розвинутою економікою відбувається удосконалення інституційних засад бюджетного процесу, у тому числі посилення

взаємозв'язку річного і перспективного бюджетного планування, застосування сучасних методів управління бюджетними ресурсами, зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування, подальший розвиток програмно-цільового методу планування видатків бюджету, системи державного фінансового контролю, підвищення рівня ефективності використання бюджетних коштів.

Програмно-цільовий метод формування і виконання місцевих бюджетів в Україні потребує суттєвого удосконалення. Насамперед, необхідно визначити структурно-функціональні елементи планування та виконання видаткової частини бюджету за програмно-цільовим методом, яка ґрунтується на інтеграції цілей та завдань соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць та країни в цілому на довгострокову перспективу. Зазначене дозволить забезпечити підвищення рівня ефективності державних фінансів, поглиблення взаємозв'язку між бюджетними призначеннями та пріоритетами розвитку економіки і соціальної сфери, сприятиме посиленню дієвості бюджетної політики на регіональному рівні.

Формування та виконання бюджету за програмно-цільовим методом здійснюється з урахуванням структурно-функціональних елементів поетапно із забезпеченням поглибленого взаємозв'язку її складових елементів (див. рис. 1).

Оцінка виконання бюджетних програм створює основу для внесення змін і уточнення показників запланованих бюджетів на два наступні за плановим роки, а також для формування основних показників бюджету на рік, наступний за двома плановими роками.

Результатами оцінки є виявлення недостатньо ефективних бюджетних програм або таких, які не виконали завдання та не досягли встановлених результативних показників. Зазначене є підставою для прийняття рішення щодо скорочення видатків або їх перенесення на більш ефективні програми в цій галузі, що зможуть забезпечити альтернативне виконання визначеної мети. Використання програмно-цільового методу передбачає, що при визначенні видатків на бюджетну програму на плановий період кожен розпорядник повинен оцінювати необхідні наявні бюджетні ресурси для її виконання з метою досягнення очікуваного соціально-економічного результату у плановому періоді.

Рис. 1. Основні етапи ефективного планування і виконання місцевих бюджетів за програмно-цільовим методом

З метою вирішення проблем методологічного та практичного характеру, що обмежують розвиток програмно-цільового методу у бюджетному процесі доцільним є розробка та запровадження на законодавчому рівні нормативно-правового акту, що комплексно визначить організаційні та економічні засади управління бюджетом, орієнтованого на результат. Важливість прийняття Закону України «Про програмно-цільовий метод у бюджетному процесі України» обумовлено необхідністю встановлення системного підходу до повномасштабного та дієвого використання даного методу бюджетування, закладення єдиних економічних, організаційних та правових засад його застосування під час планування, затвердження, внесення змін, виконання та контролю за витрачанням бюджетних коштів. Зазначений акт визначить повноваження та відповідальність органів виконавчої влади, суб'єктів планування та супроводження реалізації бюджетних програм, а також встановить чіткі процедури у бюджетному процесі. Доцільним є визначення програмно-цільового методу як інструменту бюджетного планування та забезпечення розвитку системи стратегічного та середньострокового бюджетного планування [1, с. 88].

Поглиблення використання та удосконалення програмно-цільового методу у бюджетному процесі України забезпечить отримання переваг цього підходу у прискоренні соціально-економічного розвитку країни: бюджетні кошти розподіляються не за видами витрат, а за програмами та стратегічними цілями. Витрати міністерств групуються за видами продукції, що випускається, або послуг, а не за напрямками витрат. Органи влади та бюджетні установи надають ті соціальні послуги, яких дійсно потребує суспільство на певному етапі розвитку, якість яких підвищується при використанні мінімального обсягу видатків завдяки орієнтації на досягнення конкретних результатів.

Література:

1. Сидор І. П. Моніторинг планування видатків місцевих бюджетів: ключові аспекти удосконалення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. № 21. С. 85-89.